

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

**ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ:
ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали ІІІ науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету початкового навчання**

05 грудня 2023 року

**Харків
2023**

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 11 від 15 листопада 2023 р.*

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи:
матеріали III науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти факультету початкового навчання ХНПУ
імені Г. С. Сковороди (05 грудня 2023 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н.,
доц. О. А. Мкртчян Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2023. 113 с.

Збірник містить матеріали інтернет-конференції здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового
навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової
освіти. Розкриваються питання теорії та методики навчання і виховання у початковій
школі, інноваційних підходів у роботі вчителя початкових класів, інклюзивного
простору в освітньому процесі початкової школи, історико-педагогічних та
компаративістських аспектів початкової освіти, перспективні напрями розвитку
початкової ланки освіти: український і європейський досвід, провідні питання
природничо-математичної та мовно-літературної галузей у початковій школі.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів
закладів вищої освіти.

УДК 378:373.3

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Артюмова Інна Українська календарна обрядовість як засіб національного виховання молодших школярів	8
Батура Юлія Дидактичні ігри як засіб формування пізнавального інтересу молодших школярів	9
Блага Анастасія Особливості формування творчих здібностей молодших школярів у процесі проєктної діяльності	10
Вань Сянюнь Особливості формування комунікативних умінь молодших школярів в умовах нової української школи	11
Вінникова Аліна Шляхи активізації пізнавальної діяльності учнів засобами медіатехнологій	12
Гіріч Вікторія Педагогічні умови естетичного розвитку молодших школярів у процесі гурткової роботи	13
Гладченко Валерія Психолого-педагогічні прийоми формування позитивної «Я-концепції» у молодших школярів	14
Гончарова Олеся Багатодітна родина: особливості виховання дитини	15
Дранник Світлана Основні форми і методи формування вмінь співробітництва у молодших школярів	16
Ємельченко Анастасія Організація позакласної роботи з вивчення рідного краю у початковій ланці освіти	17
Земляна Аліна Особливості використання інтерактивних технологій навчання в умовах дистанційного освітнього процесу в початковій школі	18
Карпінська Карина Практичні аспекти формування патріотичних почуттів учнів молодшого шкільного віку засобами традицій українського козацтва	19
Коновал Єлизавета Застосування ігрових технологій навчання у процесі формування екологічної компетентності молодших школярів	20
Лисак Анна Шляхи формування ціннісного ставлення до природи учнів початкових класів	21
Любченко Світлана Розвиток творчої активності молодших школярів за допомогою аплікацій	22
Максимова Галина Шляхи формування екологічної свідомості учнів початкових класів	23
Мамон Ірина Психолого-педагогічні основи формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі позаурочної роботи	24
Манько Наталія Інтегровані заняття з дошкільниками в контексті реалізації принципу наступності	25
Масляник Тетяна Особливості формування здоров'язберезувальної компетентності в учнів початкових класів у процесі позаурочної роботи	26
Мулюкова Юлія Екологічні тренінги як площина для екологічного виховання молодших школярів	27
Мусієнко Катерина Позанавчальна діяльність молодших школярів як засіб для формування громадянської компетентності	28
Нечитайло Яна Практичні аспекти формування культури академічної доброчесності молодших школярів в умовах дистанційного навчання	29
Партола Данило Формування екологічної культури учнів у навчальному процесі початкової школи	30

Шляхи формування екологічної свідомості учнів початкових класів

Максимова Галина

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент В.В. Партола

Екологи, освітяни вважають, що більшість проблем екологічного характеру глобального, регіонального, місцевого значення перш за все прив'язані до низького рівня екологічної свідомості громадян, особливо молодшого покоління. Відповідальна роль у вирішенні цього питання належить початковій школі, що являється однією з перших ланок становлення особистості – громадянина своєї країни. Так, екологічна свідомість у педагогічних наукових дослідженнях розуміється як єдність екологічної освіти, екологічного виховання, екологічної культури та екологічного мислення, які складають єдність людини. Спрямованість особистості на творення, любов до життя, а не на знищення, в яких би формах воно не проявлялось.

Аналіз науково-методичної літератури показав також, що для формування екологічної свідомості здобувачів початкової освіти використовуються як урочні (диспути, дискусії, дидактичні ігри), так і позаурочні форми організації навчального процесу учнів, а також різні метод і прийоми, серед яких: бесіди на екологічну тематику, віртуальні екскурсії, участь у різних екологічних акціях тощо.

Робота з формування екологічної свідомості здобувачів початкової освіти, об'ємна і багатопланова, починається з перших уроків перебування дитини у школі. Особливе місце серед яких займають уроки курсу «Я досліджую світ», де учні знайомляться з навколишнім світом, у них формується уявлення про цілісність природнього і соціального середовища, виховується дбайливе ставлення до природи.

Для формування екологічної свідомості здобувачів початкової освіти на уроках активно використовуються інтерактивні технології, а саме: екологічне моделювання і прогнозування, екологічні ігри, вирішення екологічних завдань тощо. На уроках учитель з учнями моделює ланцюги живлення, природні угруповання, сезонні зміни у природі, екологічний стан компонентів природи і природніх екосистем тощо.

Однією з ефективних форм у розвитку екологічної свідомості учнів початкових класів є екскурсії в природу. Під час екскурсії у молодших школярів формуються позитивні установки, уміння спостерігати, орієнтуватися у позитивних і негативних вчинках по відношенню до природи, емоційно-естетичне сприйняття, відчуття відповідальності за її стан тощо.

Дієвим у формування екологічної свідомості учнів початкових класів також є організація з ними природоохоронної діяльності, що може включати прикорм птахів зимою, озеленення території школи, класів, догляд за рослинами, заготівля насіння декоративних і лісних рослин, очистка джерел тощо. Така організація природоохоронної діяльності прилучають учнів вже з раннього віку цінити природу, вносить посильний вклад у її збереження, бути творцями, а не руйнівальниками або глядачами.